№ 131. Zeturtdeen, 17. nowembrî. 1911.

Makfâ,
Jelgawâ sanemot:
par gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „

Par adreses pahrmainu jamaksâ 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeschu Awises.

Makfâ,
par pastu peesuhtot:
par gadu . . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . — „ 90 „
par 1 mehn. — „ 50 „

Ar ahrsemem:
par gadu . . . 5 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 2 „ 80 „
par 1/4 gadu . 1 „ 50 „
par 1 mehn. . — „ 60 „

Numurs maksâ 3 kap.

Posta kaste № 17.

Jsnahk 3 reises nedelâ: otrdeenâ, zeturtdeenâ un sestdeenâ, isnemot swehtku deenas.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawâ, Skrihweru celâ № 35.

90. gada-gahjums.

Sludinajumi maksâ: par sihku rakstu rindiņu 8 kap., preekschpusê 20 kap.

Latweeschu Literariskàs (draugu) Beedribas gada-sapulze

notiks 6. dezembrî plkst. 11 Jelgawâ, (wahzu jaunekłu beedribas namâ).

Programa:

Direktorijas sinas **par scha gada latweeschu literaturu;** Direktorijas lozekłu **wehleschana** preeksch nahkoscha gada; Jaunu beedribas lozekłu usnemschana; Gada sinas par daschadàm beedribas darbibàm; Sinas is **leischu** un **pruhschu mitologijas;** Sinas is kahda weza mahzitaja darbeem. — Ari wehl ziti preekschnesumi buhs, kas wehl skaidri naw usdoti. Direktorija luhds, ja kahdeem wehl buhtu preekschnesumi, tos usdot presidentam mahzitajam Th. Doebner kungam Rigâ, Keisara-dahrsa eelâ № 20. **Direktorija.**

Agenti, no apdsihwoteem lauku widutscheem, wajadsigi laukſaimneezibas maschinu pahrdoschanai. Tuwakas sinas par nodarboschanos un personigo stahwokli adresejamas: гор. Рига, до востребованія пред. свид. оружія № 9597.

Walsts dome.

12. nowembra sehdê walsts padome pabeidſ apspreest ministru preekschneeka dotos paskaidrojumus par palihdsibas sneegschanu no neraschas zeetuscheem un pehz tam turpina likumprojekta apspreeschanu par schuhpibas apkaroschanu.

Sehdi wada Rodsjanko. Pehz daschu sihku tekoscho leetu nolahrtoschanas dome pahreet atkal pee waldibas dotà paskaidrojuma par palihdsibas sneegschanu no neraschas zeetuscheem. — Bakalajews aisrahda, ka no neraschas zeetusi wiswairak Orenburgas guberna un tagad tur stahwoklis ar katru deenu kłuhstot launaks. — Purischkewitschs: Dome lai dod waldibai paraugu. Wajagot strahdat darbeem, ne wahrdeem. Tahlak winsch leek preekschà oktobristu formalu papildinat ar sekoscho: 1) Wisi domneeki atsakas no pusmehnescha algas, kopà 70,000 rbł., kas nahk par labu Orenburgas gub. baba zeetejeem. 2) Waldibai newajaga apmehrus peemehrot jau apsihmeteem lihdsekłeem, bet otradi — ja leetas apstahkli prasa, meklet jaunus lihdsekłus. 3) Gubernatoreem un weetejàm waldibas eestahdem jaeegaumê, ka waldiba grib sinat tikai pateesibu, zik behdiga ta ari nebuhtu. — Jewlogijs leek preekschà lai waldiba ruhpetos, ka palihdsibu dabutu ari no neraschas zeetusê lauku garidsneeziba. — Usturas apgahdaschanas leetas pahrsinis pasino, ka waldiba jau nolehmusi suhtit sewischkus eerehdnus uz Orenburgas un Ufas gubernu, lai issinatu leetas pateesos apstahkłus. — Kamenskis: oktobristi peeweenojotees Jewlogija domam. Purischkewitscha dischо preekschlikumu warot peenemt tikai, ja wisi weenbalsigi tam peekristu. — Schingarews aisrahda, ka neweens runatajs wehl neesot apstiprinajis, ka waldiba pee laika buhtu spehrusi sokus truhkuma leetà. Kadeti newarot balsot par oktobristu eesneegtu formulu. Purischkewitschs pilnigi peeweenojas oktobristu formulai. — Kusnezows: strahdneeku schkiras preekschstahwji balsoschot pret oktobristu formulu un ari pret Purischkewitscha papildinajumu. To paschu apleezina ari Bulats un progresistu wahrdâ — Jefremows. — Barons Tscherkasows issakes par labu oktobristu formulai. Tahdas paschas domas issaka ari Timoschkins. — Pehz tam balsojot ar 158 pret 102 balsim peenem oktobristu formulu ar daschadeem papildinajumeem.

Tad sehdes wadibu usnemas knaſs Wolkonskis. Us deenas kahrtibas nohk schuhpibas apkaroschanas jautajums un daschu akzises noteikumu papildinaschana un pahrgrosischana. Runà ihsi Tscherkasows, Sacharjews, Mitrofanows un Tschelischews, pehz kam peenem 51. panta 7. punktu, kursch par reibinoschu dsehreenu pahrdoschanu uz parahda noteiz sodu: arestu no 2 ned. lihds 1 mehn. waj ari naudâ — 50—300 rbł. — Nahkoschais punkts issauz asas debates. — Makſudows usbruhk waldibai, kura ar reibinoscheem dsehreencem saboja muhamedanus. (Preekschsehdetajs pahrtrauz wina runu). — Tad wehl ar ihsàm runam usstahjas daschi runataji un beidsot peenem domes komisijà to pantu, kursch noteiz sodu par reibinoschu dsehreenu pahrdoschanu bez wajadsigàs atlaujas. — Gazakas debates izsekas par noteikumu, par priwatu kà ari krona degwihna tirgotawu kalpotaju sodischanu, ja tos peenahk pee aisleegtas dsehreenu pahrdoschanas. — Beidsot balsojot scho noteikumu atraida ar 101 pret 88 balsim.

Par kopmoderneezibam.

Pehdejà laikà ruhpigako laukſaimneeku sarunas grosas tikai ap kopmoderneezibam. Un tas ari weegli saprotams, jo schis eestahdes, pareisi un prahtigi waditas, ir taisni tàs, kas laukſaimneezibu attihsta un winas labklahjibu leelà mehrà weizina. Apsinigakee semkopji ir jau senak nowehrojuschi, ka graudkopibas robeschas ir drihſ sasneegtas un winas eenesibai, eewehrojot weenmehr augoscho darba spehka dahrdsibu, naw nekahdas jaukas nahkamibas. Warès weegli peerahdit, ka labibas rascha pee labakàs lauku isstrahdaschanas un mehsloschanas buhs pazelama, ja daudſ, tad par weenu treschdaku. Tas war sihmetees gandrihſ uz wisàm saimneezibam, jo tahdu buhs gauscham maſ, kas tihscham teek palaistas. Bez tam, kà katram sinams, laukkopiba leelà mehrà ir atkariga no wisadàm klimatiskàm eepluhsmam; tapat weetejàs labibas zenas ir atkarigas no pasaules labibas raschas un winas tirgus.

Gluschi zita isredse ir lopkopibai, tàs robeschas wehl ilgi naw sasneegtas. Mums jaatsihstas, ka mehs schinî laukſaimneezibas galwenà nodalà wehl kustamees tepat pagalmà, un tikai rets droschakais ir jau aiskłuwis gabalinu aiz wahrteem. Bet newaram ari tik bahrgi noteesatees, jo tikai pahris pehdejos gados mehs nahkuschi zik nezik pee atsinas, kahda selta bebre ir muhsu laidari! Mehs jau gan agraki sinajam, ka lopkopibai ar laukkopibu jaeet roku rokà; bet ka lopkopiba pahrwehrtisees par muhsu galweno un, waram teikt, weenigo eenehmumu awotu, to mehs atsinàm tikai pehdejà laikà. Jau daschàs paschu saimneezibàs esam peedsihwojuschi, ka eenehmumi no lopkopibas resp. peena un wina isstrahdajumeem ir wairojuschees peezkahrt. Un tas naw nebuht augstakais mehrs, ko waretu sasneegt. Tagad pee mums mehdſ tà rihkotees, ka uz desmit puhrweetam aramas semes rehkina weenu gowi. Bet pee semkopibas pahrgrosibas, kad eewedis plaschaku lopbaribas augu raschu, gowu skaits diwkahrt wairosees un zaur sistematisku lopu baroschanu peena rascha leelà mehrà peenemsees. Te mums tikai japaluhkojas uz tàm semem, kur apmehram tee paschi klimatiskee apstahkli, peem. uz Daniju un Sweedriju, lai nogistum, kahdus milsigus panahkumus tur eegumuši lopkopiba! Tur ir daudſ tahdu saimneezibu, kur uz 100 puhrweetam istur 30 gowu, daschus sirgus un leelu pullu zuhku. Bet tur ari no tàm 100 puhrweetam warbuht kahdas 20 ir apstahditas ar saknu augeem. Wisur ir seklee (sausee) laidari un newcens

Pasparhne.

Pee esera.

Dsejols prosâ. No J. Audsespeedura.

Esers tumschi sils, meerigs, eeslehgts kalnajeem. Wisapkahrt koki smuidri, salà tehrpà tehrpti schalz, schalz. Wihtoli paschà malà, dsili noleekuschees, ka schehlastibas luhdſ ji, mehrz sarus uhdenî. Meldri, wehsmas kustinati, lehni lokàs un noslehpumaini tschukst. Weena uhdens rose pehz otras peeglausch silwiknischeem sawas galwinas, it kà gribetu tschuksteschanà noklausitees. Saules stari slihd pa lihmeni, seebus skuhpstidami, meldrus seltidami. Un wisi weltitee saigojàs kà kopojums dahrgakmenu. Saros schuhpojàs putnini un is winu kruhtim nahk brihwas skanas. Tad apkłust skanas bez kahdàm atskanàm. Tahlak beesulajà atskan taure. Skanas ir sawadas: isklausàs, ka nahktu no weetas, kur samaitaschana, launums un behdas naw nekahdi jehdseeni. Bet skanas nahk arweenu retak, retak; tad nemaſ . . . Wehsma stahjàs. Wilnischi peesleenàs weens otram un tad draudsigi nogulstàs. Nu ir uhdens lihmenis lihdsens . . . mirdſ kà leels spogulis. Dseest wakara blahsma . . . noteek mainas . . . Pamasam, pamasam weràs beenas wahrti zeeschi, lihdſ aisweràs pawisam. Krehsliba ispleschàs pahr dabu . . . Un nu eemirdsàs weena swaigsnite pehz otras . . . mirdſ swaigsnites tahlê tik gaischi, tik gaischi. Mehness peebeedrojàs un wiss kopojums ispluhst milsigà gaismas juhrà. Dselme, gaismas pahrklahta, kłusê. Is winu sudrabainàs segas isleed nahras. Is nahru zirtam pil pehrka weidigas uhdens lahses. Nahru kruhtis ir baltas, kà uhdens pûtas un kriht un zekàs kà wilni. Tad atskan dseesmina wilinoscha, juhsmiga . . . Un winsch — winsch nelaimigais klausàs ilgi, ilgi un ta sirds pildàs ar skumjam. Eetrihzàs weena sirds stihga pehz otras. Maigs un mihlsch skanu eewilnojums no jaukajàm atminàm. Ja, un schi selta atmina, zik ta winam gaischi tehlojàs. Ta dwehſle ir bijusi ar roschaineem sapneem pildita, dsihwes gaita zehla, laimes mahtes weltita. Pukes wisadàs, skaistas, auga ta dsihwes zelmalà. Seedons, tikai seedons ir winam ussmaidijis un tà pawehnî winsch ir baudijis dsihwes jaukakos brihschus. Winsch atrada newainigu sproggalwiti. Wini sapratàs un mihlejàs. Seedona seedu juhrà tee weldsinaja sawas dwehseles. Tas tà bija un, pehz wina domam, wajadseja ari tà palikt. Bet tas tà nepalika wiss: nosodamais zilwezes leetuwens, wiltiba usstahjàs winam zelà un laupija winam wisu, kas dahrgs un mihlsch bija . . . Aj, wiltus, wiltus, kaut tewi waretu sadragat kà kahdu marmoru; kaut tewi is dsihwes isdeldet spehtu kà leesma degoschu weelu! . . . Ko wiltus winam ir atstahjis? Salaustu sirdi un nabadsibu . . . Peepeschi atskan kahds waideens, kas trauzedams kłusumu aisteek weentuła ausis. Waideens zelàs is pils drupàm no kahda uhpja . . . Nelaimigais weentuls saraujàs, pamostàs, kà is gruhteem sapneem . . . Pluhst smaga wehsmas strahwa pa koku galeem. Un nu — schalkschana, kas isleekàs tà, it kà neskaitamas balsis paslepschu runatu muhschigi w zus, is firmàm teiksmàm nemtus wahrdus . . .

Kahda lapa atraisàs no koka . . . kahds seedinsch no kahta un weegli nokriht semê, tai zeeschi peeglausdamees . . .

— — Wini ir beigušchi gaitu — naw jazihnàs . . . „Kas ir zihnijees, pahrzeetis — atron meeru. Bet kas ir ar winu?“ — — — — — — — — — — — — — — — —

Sihkumu plaukts.

Jauni pehtijumi par sauli.

Lihdſ pat schim laikam muhsu sinaschanas par sauli — scho wisas dsihwibas un gaismas pirmawotu — ir bijuschas koti nepilnigas un truhzigas. Pehdejà laikà, pateizotees spehjai technikas attihstibai, astronomiskee instrumenti papildinati paschos pamatos, zaur ko sinatnu wihreem dota eespehja eewehrojami paplaschinat sawu nowehrojamu sferu atteezibà pret sauli. Ir kłuwis eespehjams nodibinat obserwatoriju, kuras weenigais pehtijumu mehrkis ir — saule. Tahda obserwatorija tagad pazelas uz Wilsona kalna Kalifornijà. Saules obserwatorijas programa pastahw eeksch tam, lai no saules pagahdatu nonehmumus ar spektroheliografa palihdsibu, kursch tà eerihkots, ka eespehjams monochromatiski nofotografet jebkuru gaismas wilni. Ar scho jauno instrumentu — spektroheliografu — pehtijumus pee saules isdara ari no Jekesa obserwatorijas, kurà atrodas slawenais 40-zollu teleskops.

Saule no tagadejeem sinatnu wihreem teek usskatita kà milsiga krahsns, kuras temperatura pahrsneedſ to, kahdu war zilweks radit mahtsligà zelà. Leesmu iswerdumu no schis krahsns naw beesziſ leeli, bet pa laikam weena no uguns mehlem milsigà ahtrumà atdalas no saules masas un usschaujas wairak simtu, pat tuhkstoschu juhdschu leelà augstumà. Tà 1907. gada nowembrî schahda uguns mehle sasneedsa 352,000 juhdschu leelu augstumu. Wispahri schis uguns mehles tik wahji apgaismotas, salihdsinot ar paschu sauli, ka tàs nekad neisdewàs saredset, isnemot pilnigas saules aptumschoschanàs gadijumus. Tagad turpretim ar spektroheliografa palihdsibu leesmas war ne tikai saredset, bet pat nofotografet un apreehkinat winu ihstos apmehrus.

Saules temperatura par deenu tagad wehro ar sewischku stiklu, kas atgahdina parasto aisdedsinamo stiklu. Schis stikls saules starus koncentrê uz papira lentas, pee kam, jo spehzigaks saules siltums, jo melnaka kłuhst lenta.

Wisi schee mehginajumi rahda, ka astronomija stahjas uz jauna saules pehtijumu zelà, no kura war sagaidit daudſ swarigu atrisinajumu jautajumà par semes klimateem un saules siltuma isdalischanos semes wirsû.

kriſlitis ſalmu nenahk lopeem par pakaiſam, bet wiſs teek uſ to ruhpigako iſbarots.

Eewehrojot nu to, ka pee mums ſchai ſinâ ir jau kas darits un turpmak darîs wehl wairak, tad ari ta peena raſcha peeaugs gadu no gada. Schij raſchai nu jagahdâ jau pee laika atteeziga iſſtrahdaſchana un nonehmeji. Ar ſwaigu peena ſuhtiſchanu uſ pilſehtam war nodarbotees weenigi tuwineeki, waj ari tahdi, kam ehrtaka ſatikſme. Wiſeem ziteem jameklè kahds derigs un eeneſigs pahrſtrahdaſchanas weids, un ſchim noluhkam kalpo kopmoderneezibas. Beidſamâ laikâ ir raduſchees diwi wirſeeni ſchinî paſahkumâ. Pirmais: kopmoderneezibas war dibinat deeſgan tuwu weenu pee otras, 7—10 werſtes attahkumâ, ar lehtâm maſchinam, maſ darba ſpehka, pee kam pelna buhtu deeſgan leela, ja tâs gadâ iſſtrahdatu ap 1 milj. ſtopu peena ſweeſtâ waj ſeerâ. Par pilnpeenu waretu iſmakſat zaurmehra zenu gadâ 5 kap. ſtopâ, pee kam beedribai wehl atliktu ap 8000 rub. preekſch algam, rentem, malkas un zitâm wajadſibam. Ihſto pelnu ta ſagaida no wahjpeena, kuru rehkina 1 kap. ſtopâ, jo peena ſuhtitajeem 5 kap. ſtopâ iſnahktu, ja wiſu peenu pahrſtrahdâ ſweeſtâ un to pahrdod zaurmehrâ 40 kap. mahrzinâ. Otrs wirſeens ir ſchahds: Nodibinat leelas kopmoderneezibas dſelſszeku ſtaziju tuwumâ un tâm peenu peegahdat uſ ſabeedribas rehkinu no plaſchas apkaimes, wismaſ 15 werſtis attahlumâ; peenu paſteriſet, ſuhtit uſ Rigu un tikai maſaku daku, ſinamos laikmetos, pahrſtrahdat ſweeſtâ. Peena peegahdaſchana kopmoderneezibai buhtu iſdarama ſchahdâ weidâ: attahkee peena ſuhtitaji ſaweſtu ſawas kannas noteiktos punktos un no tureenes ſewiſchki leela peena rati tâs aiſwahktu uſ eeſtahdi. Laba paſteriſeta peena zena Rigâ ir apm. 10 kap. ſtopâ. Ir uſſtahdits ſchahds rehkins: Kopmoderneezibâ peeweſtu gadâ 3 milj. ſtopu peena, par to Rigâ dabutu zaurmehrâ 8 kap. ſtopâ, kas iſtaiſitu 240,000 rbl. Peena peeweſchanas, pahrſtrahdaſchanas un pahrdoſchanas iſdewumi buhtu apm. 140 rbl. deenâ, kas buhtu gadâ 50,000 rbl. Atſkaitot iſdewumus no eenehmumeem, atliktu 190,000 rbl., ar kureem par pilnpeenu waretu iſmakſat $6^1/_2$ kap. ſtopâ. Ta ir augſta zena un tâs kopmoderneezibas, kas peenu pahrſtrahdâ ſweeſtâ, tahdu zenu nekad newarês makſat. Krimnunu kopmoderneeziba patlaban uſſahkuſi ſchahdu peena peeweſchanas weidu no attahlakâm weetam. Schahda rihziba paſtahw jau ahrſemês daſchos leelos kopmoderneezibu zentros un iſrahdijuſês par labu.

Katras kopmoderneezibas zeka ſagatawotajas ir lopu pahrraugu beedribas. Tâs ir tik nepeezeeſchamas, ka neweens nowads, kas lopkopibâ grib ſafneegt labas ſekmes, beſ tâm wairs newar iſtikt. Sewiſchki eepreezinoſcha parahdiba ir ta, ka ſchinîs leetâs neapmeerinajâs wairs ar jaukeem wahrdeem, bet kerâs ar wiſu ſirdibu pee darbeem. Daudſ nowados rihkojâs lopu pahrraugi, wairak weetâs ir nodibinatas kopmoderneezibas un wiſur ir redſams preeks uſ darbu. Leeli nopelni uſ wiſeem ſcheem kreetneem eeroſinajumeem ir Latw. Ekonomiſkai Sabeedribai un Rigas Zentralbeedribai. Un ja reiſ Latwija ar ſaweem peena produkteem eeguhs paſaules tirgû zeenu un weetu, tad nekad neaiſmirſîs aiſrahdit, zik leelâ mehrâ abas Sabeedribas par ſchim leetam ir ruhpejuſchâs. A.

No ahrſemem.

Kinas rewoluzija.

Awiſe „Tag." ſino 23. (10.) now., ka Schenſi pilſehtâ apkauti 20,000 mandſchuri. Pee Hankoas 20. (7.) nowembrî ſahkuſês kauja ſtarp rewoluzionareem un waldibas pulkeem un turpinajuſês 2 deenas. Panahkumu nebijis ne weenai ne otrai puſei, bet uſ kaujas lauka palikuſchi 5000 krituſchu. Spreeſchot pehz wehlakâm ſinam, Hankoa atrodas waldibas pulku rokâs. Rewoluzionaru ſtahwoklis ari neleekas buht tik nodroſchinats, kâ to wareja domat. Weena otra leelaka kauja war waldibai dot atkal agrako pahrſwaru. Beſ kaujam laikam neiſees, jo ar ſarunam ween, kâ leekas, nekas nebuhs panahkams. Pet. tel. agent. ſneedſ ſchahdas ſinas:

Pekinâ, 25. (12.) now. Pehz ſinam no Tſinanfu, Schandunas prowinzê uſ kara ſpehka uſſtahſchanu autonomija atkal atzelta un nodibinata agrakâ atkariba no Pekinas. Kineeſchu oficioſs iſſkaidro ſcho panahkumu ar Juanſchikaja autoritati.

Schanhajâ, 26. (13.) now. Admiralis Sa aiſbrauza uſ Honkongu. Sudraba zenas zelas.

Utſchanfâ, 26. (13.) now. Juanſchikajs aiſſuhtija uſ Utſchanfu diwus deputatus, kas bumpineeku generalim Lijuanhungam lika preekſchâ beigt kara darbus, eewehrojot to, ka waldiba peekriht wiſâm reformam un ka ahrſemneeki draud Kinu iſdalit. Lijuanhungs atbildeja, ka Mandſchu dinaſtijai jaatſtahj tronis.

Pekinâ, 26. (13.) nowembrî. Schodeen regents keiſara wahrdâ ſwehreja uſtizibu konſtituzijai. Bij klaht keiſariſkâ nama knaſi un walſts augſtmani ar Juanſchikaju preekſchgalâ. Swehraſtâ bij ſwinigs ſolijums, ſwehti iſpildit palatas ſaſtahditâs konſtituzijas 19 punktus. Regents wiſpirms upureja bijuſcho keiſara altara preekſchâ un tad pee attara, uſ kura atradâs tahpele ar ſwehraſta tekſtu. Pehz tam wiſi nometâs zelos. Swehraſts tika ſkani nolaſits wiſeem klahteſoſcheem.

Pet. tel. agentura ſino:

Pekinâ, 27. (14.) nowembrî. Tâ ka war ſagaidit rewoluzionaru gahjeenu no Hatanſuas uſ Kalganu, tad uſ Kalganu noſuhtits gwardijas bataljons. 25. (12.) nowembrî Nankinâ ſahkâs kauja ſtarp waldibas pulkeem un rewoluzionareem. Sahkumâ waldibas pulki rihkojâs ar ſekmem, bet tad tika ſakauti un atkahpâs. Schimbrihſcham turpinas kauja Nankinas apkahrtnê. Leelgabalu pehrkons dſirdams no wiſeem forteem.

Konſtituzionalâs palatas ſehde nenotika, jo ſanahza tikai 30 deputati.

Schanhajâ, 27. (14.) nowembrî. Tſchentſjanas kara pulku komandeeris noſuhtija kahjneeku un jahtneeku nodalas, lai waldibas pulku atkahpſchanâs gadijumâ nogreeſtu teem zeku uſ Pukoas dſelſszeku.

Kara ſinas.

Par kara notikumeem Pet. tel. agentura ſino:

Tripolifâ, 25. (12.) nowembrî. Deenwid-auſtrumos no italeeſchu poſizijam pamanits turku un arabu pulks. Apſchaudiſchanâs turpinajâs wiſu deenu. Plkſt. 7 wakarâ eenaidneeks uſbruka italeeſchu poſizijam deenwidos no Hamidie forta, bet tika iſklihdinats. Eenaidneeks azim redſot ſawelk wiſus ſawus ſpehkus Ainfaras oaſê. Italeeſchu kugis „Caſſiopea" atgreeſâs no iſluhkoſchanas brauzeena reetrumu peekraſtê un atweda lihdſi ſaguhſtitu greeku barku.

Tripolifâ, 26. (13.) nowembrî. Pee wakarejâ uſbrukuma 93. pulka tranſchejam peebalijâs 600 arabi, kas ſaudeja 40 krituſchus un 100 eewainotus. Schodeen arabi ſalaſas Ainfarâ, kur laikam eeradušês karawane ar pahrtikas lihdſekleem.

Dernâ, 26. (13.) nowembrî. Wakarriht iſluhkojot apkahrtni, pilſehtas tuwumâ tika maniti eewehrojami eenaidneeka pulki. Sahkâs kauja, kas turpinajâs lihdſ plkſt. 5 deenâ. Turki un arabi atkahpâs ar ſmageem ſaudejumeem. Italeeſchi ſaudeja 50 wihrus, to ſtarpâ 12 krituſchus. Saldati iſrahda leelu kaujas ſajuhſmibu.

Dardanelu ſlehgſchanas jautajums.

Peterburgâ, 12. nowembrî. Atteezotees uſ awiſchu ſinam par ſagaidamu Dardanelu ſlehgſchanu, „Sinu birojs" ir pilnwarots paſinot, ka Keiſariſkâ waldiba pee laika apjautajuſês pee karu wedejâm walſtim par winu nodomeem ſchai leetâ. Italeeſchu waldiba paſinoja, ka ſchimbrihſcham winai naw nodoma, ſlehgt zeku zaur juhras ſchaurumeem. Turzijas waldiba atbildeja, ka wina neſlehgs juhras ſchaurumus kamehr eenaidneeks nebuhs pahrzehlis kara darbus uſ Dardanelu rajonu. Keiſariſkâ waldiba ſchai jautajumâ turas pee Londonas konwenzijas no 1871. g., kas neitralâm walſtim nodroſchina tirdſneezibas kugeem brihwu iſeju zaur juhras ſchaurumeem.

Pariſê, 25. (12.) nowembrî. Atteezotees uſ Kreewijas noti Dardanelu blokades leetâ, „Liberté" ſaka, ka ſtarptautiſkas teeſibas ir pret juhras waj upes ſchauruma ſlehgſchanu, ja ſchaurums noder kâ kugu zelſch neitralai walſtij. Schis prinzips 1870. g. atteezinats uſ Elbas eeteku.

Konſtantinopolê, 25. (12.) nowembrî. Kara un juhrleetu miniſtri iſbrauza apſkatit Dardanelu apzeetinajumus.

No eekſchſemem.

Peterburga. Zeturtâs domes wehleſchanas, kâ „B. Wed." ſino, wadiſchot newis kahds jauneezelts eekſchleetu miniſtra beedris, bet pats ſchis miniſtrijas galwa A. A. Makarows ſem Kokowzpwa wirsuſraudſibas. Starp ziteem iſdewumeem uſ 1912. g. eekſchleetu miniſtrija luhdſ ari 350 tuhkſtoſch rublu leelu kreditu preekſch nahkamâ gadâ iſdaramâs zeturtâs walſts domes wehleſchanas iſdewumu ſegſchanas.

— Wiſaugſtaki pawehlets iſlaiſt par 100 milj. rbl. ſemneeku bankas 5 prozentu kihlu ſihmes.

— 1913. g. atkauts ſaſaukt 12. Pirogowa ahrſtu ſabeedribas kongreſu.

— Juhrleetu miniſtrs eezehlis ſewiſchku komiſiju, juhras generalſchtaba preekſchneeka wadibâ, kas pahrſtrahdâs juhrleetu uſtawu.

Maſkawa. Seeweete par proſektora palihgu. Par Maſkawas uniwerſitates proſektora palihgu pee operatiwâs kirurgijas katedra kurators apſtiprinajis ahrſteeni E. N. Kuſminu. Schis ir pirmais gadijums, kur ſtarp augſtſkolas mahzoſcheem ſpehkeem atrodas ari ſeeweete.

— Noteeſats intendanturas eerehdnis. Atwaklnato intendanturas eerehdni Sokolowu kara teeſa noteeſaja par kukuloſchanu uſ atzelſchanu no amata un 4600 rbl. ſoda naudas ſamakſu.

Kijewa. Sehna Juſchtſchinſka nonahweſchanas leetâ ſino, ka arween wairak nahkot pee pahrleezibas, ka ſehnu nonahwejuſi kahda profeſionalu ſagku banda, kura zaur to gribejuſi ſazelt pogromu. Sinams eſot pat galwenâ organiſatora wahrds. Tas eſot kahds teeſibas ſaudejs indiwids un tagad no Kijewas aiſbehdſis. — Juſchtſchinſka nogalinaſchanas leetâ polizijas departaments peeprasijis no Kijewas ſlepenpolizijas nodalas raportus par wiſu winas darbibu ſchinî leetâ.

Jekaterinoſlawa. Iſteeſajot kahdas rewoluzionaras organiſazijas prahwu, 5 apſuhdſeteem kara teeſa peeſpreeda nahwes ſodu.

Widſeme.

Riga. † Profeſors Karlis Lovis, bijuſchais Rigas politechnikas profeſors, miris ſeſtdeenas rihtâ ar ſirdstreeku 73. dſihwibas gadâ. 1863. gadâ profeſors Lovis tika eezelts par jaundibinatâs Rigas politechnikas dozentu, kur no 1867. lihdſ 1901. gadam eenehma mechanikas un maſchinu buhwes profeſoru. Pee ſtudenteem profeſors Lovis bij ſtipri eezeenits. Induſtrialâ praktikâ nelaikis eenehma weetu kâ Felſera un beedru akziju ſabeedribas dalibneeks un lihdſdirektors, bet wehlak kâ akziju ſabeedribas „Sirius" dibinatajs un lihdſdirektors. — Pirmdeen, ap plkſt. 6 wakarâ profeſora Loviſa atdſiſuſchâs meeſas no wina dſihwokla lahpu gahjeenâ atweda ſtudenti uſ politechniku, kur tâs uſſtahdija aulâ. Profeſora Loviſa apglabaſchana notika treſchdeen. Pa ſcho laiku politechnikâ mahzibas bij pahrtrauktas.

— Zeturtâ Rigas Sawſtarpigâ Kredit-beedriba pagahjuſcho ſeſtdeen eeſweht ja ſawu jauno namu, kas atrodas Alekſandra un Eliſabetes eelu ſtuhrî un ir weens no wiſſkaiſtajeem nameem Rigâ. Uſ eeſwehtiſchanu bij eeraduſchees luhgtee weeſi un beedri prahwâ ſkaitâ. Kreditbeedribas telpas atrodas otrâ ſtahwâ un ir koti plaſchas, ehrtas un gaiſchas. Koti leela ir ſahle, kurâ noteek bankas operazijas, ſkaiſta ſahle padomei un glihts ir wirsdirektora kabinets. Sewiſchku eewehribu pelna no dſelſs pagatawotais mantu uſglabaſchanas kambaris, kurſch nodomats preekſch paſchas kreditbeedribas un publikas wehrtsleetu uſglabaſchanas. Ir eerihkotas wairakas nodalas (kaſtites) ar diwâm atſlehgam, tâ ka kaſtiti war atſlehgt tikai tad, kad ſlehdſ ar abâm atſlehgam reiſâ. Kreditbeedribas telpas naw eerihkotas pahrak greſnas, bet winas ir glihtas un iſturigas. Winas atſtahj patihkamu un ſolidu eeſpaidu. Pulkſten 4, kad jau bija ſapulzejuſchees weeſi un beedri, eeſahkâs garigâ zeremonija, kuru iſdarija prahweſts Irbe, konſtatedams ar preeku to, ka jaunâs mahjas ihpaſchneeze grib uſſahkt darbu jaunajâs telpâs Deewa wahrdâ un ar wina pa ihgu. — Pehz tam bankas direktors J. Brigaders ſapulzeteem paſneedſa ihſas ſinas par Kreditſabeedribas darbibas gaitu. (L.)

— Rigas Latweeſchu teatrî peekdeen, 11. nowembrî iſrahdija L. Tolſtoja romana „Anna Karenina" dramatiſejumu. Schis romans jau labi ſen atpakal parahdijees latweeſchu walodâ un tapehz ari daudſeem jau buhs paſihſtams. Wina warone, Anna Karenina nemihl ſawu auksto, praktiſko wihru „prahta zilweku" un atſtahj to lihdſ ar ſawu dehlu, lai ar kahdu jaunu, ſkaiſtu jaunekli bauditu laimi. Un bauda ar. Bet — katrs noſeegums, jau pats ſewî nes ſodibu. Anna ir noſeeguſês pret gimenes un laulibas likumeem, uſ kureem pamatojas wiſa muhſu kultura un — eet bojâ. Weeglprahtigâ jaunekla mihleſtiba, kura pateeſibâ naw wairak nekas ka aiſrauſchanâs, ahtri atdſeeſt. Ari ſabeedribâ Anna ſaudejuſi zeniſchanu un naw nekas wairak, kâ mihlakâ, peedſihwotaja. No wiſeem atſtahta un nizinata ta metâs ſem wilzeena un atrod galu. Wiſs tas tehlots ar ihſtu meiſtara roku romanâ un ari dramatiſejums, kuru iſdarijis Edmunds Gilo, iſdewees labi. Lugas galweno lomu Annu Kareninu tehloja Julija Skaidrite. Wina wiszaur bija ſawâ lomâ un tâs tehlojums iſnahza ihſts un dabigs, ka pateeſi ſpehja aiſraut. Winas wihru, auksto, praktiſko prahta zilweku, tehloja M. A. Michelſons. Wina tehlojums bij wiszaur noſkaņots, bet tikai wareja buht druſku zeetaks, tas winam buhtu nahzis par labu. Grafu Wronſku, Annas mihlako, dewa R. Weizs ar ſawu paraſto meiſtaribu. Pahrejâs maſakâs lomas, kuras noder tikai galweno lomu iſzelſchanai ari tika kreetni noſpehletas. Tomehr luga nekahdu ſewiſchku peekriſchanu neeeguwa, kaut gan ta pelnijuſi bij daudſ ſiltaku uſnemſchanu. Sm.

— Dſihwokku kratiſchanas iſdaritas nakti uſ 14. nowembri Pahrdaugawâ, kur atraſtas wairakâs weetâs proklamazijas kreewu walodâ.

— Rigas inteligentu klubs, kur rewiſiju iſdarot uſeeta aiſleegta haſarda ſpehle, kâ „R. Miſl" ſino, ſlehgts.

Kurſeme.

Leepaja. Nezilwezigs muitas uſraugs. Peektdeen pehz puſdeenas Fridricha alus bodê Mikela eelâ eegahja Archangelas muitas uſraugs № 81 Iwans Neſchanows un ſahka dſert lihdſpanemto degwihnu, ko alus bodneeks aiſleedſa. Par aiſleegumu N. tâ ſadufmojâs, ka iſwilka rewolweri un ſahka ſchaut uſ F., kuru weegli eewainoja. Iſdſirduſi ſchahweenus, alus bodneeka ſeewa Anna iſſteidſâs bodê. N. iſſchahwa ari uſ winu un eewainoja to kruhtîs. Il. eezirkna polizijai iſdewâs breeſmoni atbrunot un aiſgahdat droſchâ weetâ. F. tika aiſweſta uſ ſlimnizu, kur iſrahdijâs, ka lode eegahjuſi kruhtîs un iſſkrehjuſi ſem labâ pleza. Eewainotâs ſtahwoklis ir bihſtams.

— Jauna oſta. Kâ „Lib. Ztg." ſino, Ruzawas ſwejneeku zeems pee Papes eſera dabuhſchot oſtu. Schi gada auguſta mehneſî tur bijis iſbrauzis Ba tijas domenu waldes pahrwaldneeks, pahrleezinatees uſ weetas, zik dibinatas ir tureenes jurmalas ſemneeku ſuhdſibas par to, ka wini jau 4 gadus no weetas zaur pluhdeem ſaudejuſchi ſawas ſeena raſchas. Domenu waldes preekſchneeks nahzis pee pahrleezibas, ka pluhdus waretu nowehrſt zaur muhra ſluhſcham, kuras nekautu uhdenim no juhras puſes eelauſtees, tapat eſera iſteka waretu tikt paſargata no aiſſehreſchanas zaur mokeem. Tagad nu uſ domenu waldes preekſchneeka rihkojumu jau iſſtrahdats plans ſchrit minetajeem darbeem. Plans tikſchot wiſâ drihſumâ likts preekſchâ apſtiprinaſchanai augſtakâ inſtanzê.

— Schwindleri apzeetinaja polizija pirmdeen. Tas bija kahds greekis, Karabilas, tikai 18 gadus wezs, iſlikâs mehms un par ſewi dewa tikai rakſtiſkus iſſkaidrojumus. Tam bija klaht kahda krahjgrahmatina preekſch labprahtigu dahwanu laſiſchanas. Grahmatinâ wahzu, kreewu, latweeſchu, igaunu un polu walodâ bija iſſtahſtits, ka Karabilaſa gimenei Atoſas pilſehtinâ turku laupitaji uſbrukuſchi, apkawuſchi to un ſakropkojuſchi. Schis wehſtules bija tik ſchehligi ſaraksſtitas, ka Karabilaſam, kas tikai ſwehtdeen Leepajâ bija eerabees, bija laimejees ſalaſit jau 20 rublus. Pee wina atrada wehl lihdſigus raſtus, ka wina gimenei Manoſtirâ uſbrukuſchi un iſlaupijuſchi turki. Wehſtules un paſta kwihtes leezina, ka Karabilaſs peeder pee kahdas blehſchu bandas, kura rihkojas pa wiſu Kreewiju un ſalaſitos graſchus ſuhta uſ Peterburgu.

„L. Atb."

— Ruzawas Schkizu mahju saimneeka slepkawa, kursch sawâ laikâ bij isbehdsis is pagasta aresta telpam, sakerts tagad Pruhschos un ti's isdots kreewu waldibai, kà „Lib. Ztg." sino.

No Kuldigas. Eegahsees tilts pahr Wentas kanali, lejpus Rumbas, naktî us 10. nowembri. Nelaime ar zilwekeem naw notikusi.

Kursischi. Ari pee mums naw pagahjis sezen laukstrahdneeku jautajums. Lai gan laukstrahdneeku algas aug katru gadu, tomehr strahdneeku truhkums stipri sajuhtams. Schinî gadâ puisim maksâ 120—150 rbl. gadâ. Lai waretu istikt ar masaku strahdneeku skaitu, tad saimneeki ar skubu eegahdajas daschadas laukfaimneezibas maschinas. Eewehrojot wehl to, ka schogad ahtri nogatawojàs wisa labiba un strahdneeku bija truhkums, tad ari gandrihs wisi eegahdajàs maschinas. Pehdejos gados muhsu laukfaimneeki galweno wehribu peegreesch lopkopibai, jo ar wezo graudkopibas sistemu newar wairs tikt zauri. Tagad nepahrdod wairs graudus, bet tos sabaro lopeem un tà pahrwehrsch peena un galas produktos, kuri atmet daudz leelaku peinu. „T."

Saukas Laukf. beedriba (Kursemê) sarihko no 24. okt. lihdz 6. nowembrim laukfaimneezibas kursus Rigas Laukfaimneezibas Zentralbeedribas spezialistu wadibâ. Pee Saukas laukf. beedribas patlaban nodibinas peena lopu pahrraudsibas beedriba, kurai Zentralbeedriba peeschkihrusi prahwu pabalstu peederumu apgahdaschanai un pahrraugu algai. Ari sugas bulla apgahdaschanai reespreests atteezigs pabalsts. Ari kopmoderneezibas organiseschanas sinâ sperti pirmee soli.

No Ellejas pagasta. Peektdeen, 11. nowembrî notika pagasta amata wihru wehleschanas us nahkoscheem trim gadeem. Par pagasta wezako ar balsu wairumu eewehlejam to paschu un par wina palihgeem diwi nahza no jauna, jo wezee atteizàs. Tad nahza wehlami pagasta teesneschi, no teem trihs palika tee paschi un weens peenahza no jauna. Wispehdigi wehl nahza pahrwehlami peezi weetneeki, diwi no saimneekeem un trihs no kalpeem; pirmos diwi eewehlejàm weenprahtigi tos paschus, bet pee pehdejeem trim gan atduhramees us leelu neweenprahtibu, jo kalpi usstahdija daudz kandidatus un katra partija gribeja sawu iswest. Beidsot bij jakeras pee bumbinam un tàm bij jaisschkir, kuram palikt, kuram nè. Wakarâ isnahza krogâ leelu leelâ dserschana pehz gruhteem beenas puhlineem, un krogers nehma naudu swihsdams. Tà wisi kleedz par gruhteem laikeem, bet preeksch dserschanas naudas nekad netruhkst. Kà dsird, tad us laukeem krogos tirgoschanàs esot noteikta lihdz pulksten 10 wakarâ un tà ari bija tanî wakarâ, noteiktajâ laikâ polizija raidija wisus schuhpu brahlischus ahrâ. Ja tik tas buhs pateesiba, tad tatschu kautzik aprobeschos dserschanu; zitadi dsihwoja waj wisu nakti zauri. J. K.

Bauskas-Rigas dselszeka leetà „R. A." dsirdejusi, ka kahdai sabeedribai, kura sastahwot no Meschotnes ihpaschneeka firsta Liwena, no Kauzmindes ihpaschneeka grafa Pahlena, Bauskas Lodina alus daritawas preekschstahwja un daschàm zitàm weetejàm personam, esot dota atkauja, isdariit eepreekschejas ismekleschanas dorbus jauna dselszeka buhwei no Bauskas us Rolbuschas peeturas weetu (starp Olaines un Tornakalna stazijam), kur jaunais dselszelsch peeslehgsees Rigas-Jelgawas linijai un tà tad nodibinàs satiksmi starp Bausku un Rigu. Jauno dselszeku domats buhwet parastâ sleeschu platumâ un tas buhtu ap 50 werstis garsch. Bes abàm galu stazijam, Bauskâ un pee Rolbuschas, domats zelt stazijas wehl pee Eezawas un Olaines meschâ, pee Plakaneem.

No Jelgawas.

Gubernas waldes wezakais padomneeks Perschke eezelts par Irkutskas generalgubernatora kanzelejas darbwedi.

No profesora J. Wihtola jubilejas eenahkumeem nodomats winam nopirkt kahdas lauku mahjas Widsemê.

Kursemes Musikala-Dramatiska Beedriba. Ar schahdu nosaukumu patlaban registreta jauna beedriba Jelgawâ. Tà ka tàs spraustee mehrki pelna jo plaschu eewehribu, tad sneegsim tuwakus aisrahdijumus par winas statutos atwehleteem mehrkeem un teesibam. Jaunâ beedriba, kuras darbibas lauks ir wisa Kursemes guberna, dibinata tanî noluhkâ, lai iskoptu attihstitu un isplatitu wokalu-instrumentalu musiku un skatuwes-mahksliu. Schi mehrka sasneegschanai beedribai atkauts:

1) dibinat dseedataju un musikas korus, wadibai peenemot spezialistus, kurus beedriba atalgo;

2) sastahdit dramatisku un operas trupu sem nosaukuma „Jelgawas Latweeschu Teatrs";

3) sarihkot daschus isrihkojumus, kas atteezas us musiku un skatuwes-mahkslu, wispahrigus dseesmu-swehtkus, konzertus, musikali-dramatiskus wakarus, teatra israhdes, lekzijas par schèem spezialeem preekschmeteem un deklamazijas, ar teesibu isrihkojumos par maksu peelaist ari nebeedrus;

4) dibinat musikalus un dramatiskus kursus un beedreem atwehrt skolas minetos arodos;

5) sarihkot ekskursijas un ekspedizijas musikas materialu krahschanas un pehtischanas noluhkâ;

6) atwehrt bibliotekas un lasitawas preeksch beedreem;

7) sarihkot slehgtus beedru wakarus sarunam par musiku un skatuwes-mahkslu, kà ari par literaturu;

8) isdot un isplatit periodiskus un neperiodiskus rakstus par musiku un skatuwes-mahkslu, tapat apgahbat un isdot noschu krahjumus un dramatiskus sazerejums;

9) sarihkot musikalu un dramatisku sazerejumu konkursus un issneegt godalgas;

10) sasaukt musikas un skatuwes-mahkslas peekopeju un interesentu kongresus.

Sawu materialu lihdzekku pawairoschanai beedribai bes tam wehl, starp peeschkirtàm teesibam, atkauti schahdi rihkojumi, kam naw sakara ar beedribas mehrkeem: dejas-wakari, balles, maskarades, basari, isbraukumi sakumos, — ar teesibu tanîs par maksu peelaists ari nebeedrus. Beedribai ir pilnigas juridiskas personas teesibas. Tahlak beedribai teesiba sawas darbibas rajonâ, tas ir wisâ Kursemê, atwehrt nodalas, kuras pahrwaldamas us sewischku instrukziju pamata.

Par beedreem war eestahtees abeju dsimumu personas, neraugotees us schkiru un kahrtu, — isnemot nepilngadigus, skolenus un kareiwjus. Eestahschanàs nauda 1 rbl., beedru gada-maksa: pasiweem beedreem 3 rbl., aktiweem 1 rbl.

Dibinataji sawâ laikâ darìs atklahtibai sinamu, kad noturès pirmo pilnu sapulzi. Bet interesenti, kas wehlotees jaunajâ beedribâ eestahtees par beedreem, war usdotees pee dibinatajeem, kur nu katram parozigaki isnahk. Dibinataji ir: 1) J. Straume, Katoku eelâ Nr. 21, 2) Maskawas Keisarisko teatru mahkslineeks Kotrba, Dambja eelâ Nr. 31, 3) ehrgelneeks Jenschewitz, Pasta eelâ Nr. 10, 4) M. Weinbergs, Pasta eelâ Nr. 34 un 5) K. Ruhsa, notara Hirschmana kontorî, Palejas eelâ Nr. 15.

Wahzu gimnasija. Wahzu laikraksti sino, ka Jelgawas wahzu (muischneezibas) gimnasijas, waj, kà wahzi paschi winu nosauz, landesschule's skolneeku sastahws esot schahds: Scha gada 10. augustâ bijuschi 253 skolneeki pret 257 skolneekeem pagahjuschâ mahzibas gadâ; gada laikâ 4 skolneeki miruschi, 3 isslehgti, 24 isstahjuschees, eestahjuschees jauni 35 un skolu nobeiguschi 3. Luteranu bijis 240; wahzeeschi 244, kreewi 2, latweeschi 4, ebreji 10. Pee dsimtmuischneezibas peederejuschi 62 skolneeki, bet pee kahdas kahrtas peeder pahrejee skolneeki, to laikraksti nesino. Pehz dsimtenes weetas — 81 jelgawneeks, no pahrejàs Kursemes 115 un no attahlakàm walsts dalam 65. Tomehr schimbrihdim 169 skolneeku wezaki dsihwojot Jelgawâ un tikai 95 skolneeku wezaki ahrpus Jelgawas. No pehdejeem skolneekeem 25 tapuschi eemitinati pee radneekeem un 75 pansijàs.

Issankta satikschanàs. Pehdejàs deenàs, kahdâ wakarâ sateekàs Katoku eelâ, pehz eepreekschejas norunas kahds laulibas ostâ eebrauzis wihreetis ar kahdu sawu blakus mihlako un dodas abi, omuligi tehrsedami, us Leelàs eelas pusi. Tee apspreesch kopigi, kur waretu labaki wakarinas eebaudit un netrauzeti kahdu brihtinu pawadit. Te peepeschi isskreen no tuwejeem wahrteem kahda dahma un usbruhk wina mihlakai, to pameelodama ar wistreknakeem nosaukumeem. Kà ihsts bruneneeks, tas steidsas sawam baloditim palihgâ. Ta, atswabinata no usbruzejas, drihz ween kauschu mudsekli pasuhd. Nu usbruzeja greeschas pret aisbehguschàs kawaleeri un tas pasihst winâ sawu „daiko puisiti". Bij gan jadomâ, ka wihrs no peepeschâ pahrsteiguma buhtu apmulsis un nokaunejees sawai seewai sekojis us mahjàm, lai tur kà nebuht islihdsinatos. Ne ka! Izzehlàs zihna paschu starpâ, kura isbeidsàs tikai polizijai tuwojotees. Skatitaju bij daudz un tee bij pahrleezinati, ka scho laulato dsihwê tas naw wis pirmais tahds atgadijums, bet ka wihrs ir schaî sinâ labi eepraktisejees un ka seewai wina lehzeeni jau labi pasihstami, jo zitadi ta nebuhtu sinajusi winam sinamâ weetâ usgluhnet. —

Sargatees no ahrsemju naudas aisdewejeem. Laikrakstu sludinajumos schad un tad peedahwa — it sewischki no Berlines — naudas aisdewumus pret neezigàm prozemtèm. Ja nu ar scheem zilwezes labdareem stahjas sakarâ, tad kà „Rig. Ztg." raksta, wispirms dabon no tureenes usaizinajumu eesuhtit sinas par sewi, sawu gimenes, mantas un algas sastahwu. Taî paschâ reisê, waj ari duusziu wehlak, dabon usaizinajumu aissuhtit 6—7 waj ari pat 10 markas daschadu eepreekscheju isdewumu segschanai. Kad eepreekscheju isdewumi iswikinati, leeta beigta, waj wislabakâ gadijumâ, peesuhta wehl kahdu pasinojuma noraksta, kurâ paskaidrots, ka atteezigai personai naw us aisdewuma nekahdas realas droschibas. Tà tad wisa aisdewuma leeta naw nekas wairak, kà krahpschana. —

Basnizas sinas.

Leepajas Sw. Annas basnizas draudses sinas no 6. lihdz 13. nowembrim. Kristiti: Emils Hermans Karkle, Lina Juliane Anette Breschnewitz, Alise Sigrida Natalija Klestra, Waldis Grants, Marija Ulstin, Jehkabs Alfreds Nimans, Ottilija Jonas. Ussaukti: Ernsts Zinowskis ar Annu Freiman, Ansis Dauze ar Scharlotti Bekman, Janis Gustaws Kontants ar Amaliju Dreisberg, dz. Smihle, Klahws Bernhards Skabards ar Elisabeti Fischer jeb Sweje, Mikels Strikke jeb Hechts ar Lihsi Polis, Janis Kalneneeks ar Elsi Briwberg jeb Freiberg Laulati: Frizis Jankowskis ar Annu Karolini Elsu Lihnin, Ermans Jaunsems ar Annu Lanke, Frizis Schampinsch ar Kati Grigolat. Miruschi: Hermans Karklis 41 g. w., Kristians Treimans 53 g., Janis Kambuts 77 g., Mikelis Fuks 24 g., Katrina Werbel 53 g., Karlis Didrichsons 48 g., Janis Kundsinsch 47 g. w.

Dahwanas: nabageem 3 rbl., misionei 1 rbl., basnizai 1 rbl. 50 kap.

Deewkalposchanas: swehtdeen, 20. nowembrî, miruschu peemineschanas swehtkos, plkst. 9 no rihta ar deewgaldu, 1/2 2 pehz pusdeenas behrnu deewkalposchana un plkst. 5 liturgiska deewkalposchana ar basnizas kora peedalischanos, mahz. Sanders. Eenahkums no liturgiskàs deewkalposchanas ir nolemts ehrgelu elektriska motora eegahdaschanai.

Jaun-Leepajas draudses basnizas sinas no 7.—13. nowembrim. Kristiti: Frizis Knewe, Selma Hermine Lejin, Elwira Balzer, Karlis Arnolds Waldemars Andusch. Ussaukti: Jahnis Schmehle ar Amandu Irmu Gross, Martinsch Blinbergs ar Annu Ausuleisch. Laulati: Girts Kesters ar Johannu Kerle, Mikels Kalninsch ar Greetu Stern. Miruschi: Waldis Osols 1 d. w., Lihse Feldman 76 g. w.

Deewkalposchana: 20. nowembrî, miruschu peeminas deenâ pulkst. 9 no rihta un liturgiska deewkalposchana plkst. 6 wakarâ.

Wisjaunakàs sinas.

Wilhelms Jensens †.

Münchenê 24. now. j. st. nomiris pasihstamais wahzu stahstu rakstneeks Wilhelms Jensens.

Peterburgâ, 14. now. Atteezotees us baumam par domu starpibam starp eekschleetu ministri Makarowu un ministru padomes preekschsehdetaju un par Makarowa drihsumâ sagaidamu atkahpschanos, „Sinu birojs" ir pilnwarots isskaidrot, ka schahdas baumas ir nedibinatas.

Lodsâ, 14. nowembrî. Deg Eisenbrauna wilnas drehbju fabrikas noliktawas. Saudejumi no ugunsgrehka Eisenbrauna noliktawàs sneedsas lihdz 400,000 rbl.

— Kabuscha wilnas drehbju fabrikâ ugunsgrehks nodarijis 200,000 rbl. leelus saudejumus.

Kijewâ, 14. nowembrî. Kamenkâ, Tschigirinas aprinkî 3 laupitaji nolaupija krona degwihna pahrdotawu eekasetajam 17,000 rbl.

— Deenwid-reetrumu dselszeku seemeku rajonâ plosas sneega wehtra. Pretschu un pasascheeru wilzeeni nokawejas. Pee zeka tihrischanas strahdneeku truhkuma dehl nodarbina ari saldatus.

Odesâ, 14. nowembrî. Atkalas un telegrafa linijas sabojaschanas dehl wilzeeni nokawejàs par 6 stundam. Us juhras jau otru deenu plosas wehtra.

Astrachanâ, 14. nowembrî. Kultasainagilas nometnê konstateti 2, Narulgenâ 1 mehra gadijums.

Wihnê, 27. (14.) nowembrî. Keisars peenehma priwatâ audienzê Bulgarijas zaru.

Parisê, 27. (14.) nowembrî. Maskawas pilsehtas galwa Gutschkows nehma dalibu swinigâ munizipalitates sehdê. Tika ismainitas sawstarpejas apsweikschanas runas.

— Weens no frantschu sozialistu lidereem, Pols Lafargs un wina seewa nogiftejàs, atstahdami sihmiti, ka newehlas zihnitees ar wezumu.

Româ, 27. (14.) nowembrî. Ar kehnina dekretu paaugstinata muita us daschàm turku prezem, sewischki us tepikeem un kafeju. Zitàm prezem, kas naw paschu turku raschojumi, bet nahk no Turzijas, teek peemehrots wispahrejais tarifs.

Lisabonâ, 27. (14.) nowembrî. Sakarâ ar diwu kineeschu seeweeschu israidischanu, kuras bij ar azim slimas un gribeja pilsehtâ ahrsteters, iszehlàs kauschu demonstrazija. Eejauzàs kara spehks. Ir nogalinati un eewainoti.

Turinâ, 27. (14.) nowembrî. Awiators Dekrotschi nokrita un nositàs.

Harbinâ, 27. (14.) nowembrî. Pilsehtas apkahrtnê hunguju bandas, kas issludinajuschas sawu solidaritati ar rewoluzionareem, aplaupa krona eerehdnus un eestahdes. Pret hunguseem issuhtita polizija un kara spehks.

Tokijâ, 27. (14.) nowembrî. Atteezotees us baumam, ka amerikani pabalsta republikas nodibinaschanu Kinâ, konserwatiwàs partijas issakas par monarkijas peepatureschanu. Awise „Tsi-tsi" ir pretejàs domàs.

— Kreiferis „Tschioda" un leelgabalu laiwa „Toba" dodas us Kinu un wed lihdzi 700 kahjneeku saldatu.

Nujorkâ, 27. (14.) nowembrî. Radiotelegrama sino no twaikona „Prinz Joachim", kas Samoas salas tuwumâ usskrehjis sehklî, ka ismesto lahdinu swejojot eksplodejusi kahda skahrdas kastite ar sprahgstoschu weelu, pee kam dewini matroschi saraustiti gabalos.

Labibas zenas Rigas leeltirdsneezibâ.

	Pahrdeweji	Pirzeji
	kap. pudâ.	
Kweeschi. Tendenze: bes lihgumeem.		
Orenburgas, 130 mahrz.	—	—
Rjasanas-Urala, 130 mahrz.	—	—
Kreewijas, 130 mahrz.	—	—
Rudsi. Tendenze: meeriga.		
Kreewu, 120 mahrz.	—	107—108
Kursemes, 120 mahrz.	105—106	104—105
Stepju, 120 mahrz.	—	—
Ausas. Tendenze: meeriga.		
Kr. nesch. laba preze.	93—94	91—92
Weenkahrschàs, nesch., kr.	88—89	87—88
Kreewijas baltàs	—	—
Meeschi. Tendenze: stingra.		
Kreewijas, 100 mahrz.	—	—
Kursemes, 106/107 mahrz.	—	—
Kursemes, 112/113 mahrz.	110—111	109
Linsehklas, 7 m. Tendenze: meeriga.		
Kreewu, schahwetas, laba pr.	203—204	201—202
Widsemes, schahwetas	—	195—196
Stepju	—	—
Ellas rauschi. Tendenze: meeriga.		
Scheseenes	128—129	126—127
Kreewu	127—128	124—125

Isdewejs: Latweeschu Dr. Beedr. tagadejais presidents **Th. Doebner.**

Redaktors: **R. Puriņsch** (Purinu Klaws).

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Krimas dabas wihnus

no Krimas deenwidus krasta no J. A. Feodessjew, Aj-Gursuf farkanos un baltos wihnus Madeira, Muskatu un Portwihnus.

Medizinas portwihnu № 51.

Eewehrojami profesori eeteiz scho medizinas wihnu, ka labako spehzinaschanas lihdsekli peeaugusscheem un behrneem, winsch rada ehstgribu, meegu un nekad neustrauz nerwu sistemu.
Wisus schos slawenos dabas wihnus, kuri wisâ pasaulê seelu peekrischanu atraduschi uz labako eeteiz

Nikolajs Bergs

Kolonial-pretschu un wihna weikals

Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 9, telefons 156.

Dr. Levitas.

Eekschkigâm, seeweeschu un behrnu slimibam.
Jelgawâ, Pasta eelâ № 6.

No 17. julija sahkot dsihwoju

Pasta eelâ № 6

Telefons 602.
pretim Katrinas eelai.

Peenem sobu slimneekus

ikdeenas no plkst. 9—1 deenâ un no plkst. 3—6 pehz pusd.
Pagatawoju mahksligi sobus, ar un bez platitem, selta kronischus, skruhwes sobus, porz. un selta plombas.

D-ts J. Arons.

Sobu ahrsteschanas kabinets

M. Kopelewitza

Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 2.
Runas stundas no 9—1 un no 3—6.
Spezialitate: Selta sobu kroni un mahksligi sobi bez platem.
Wisus darbus isdaru uz garantiju.

Mag.

J. Hertela

apteeku pretschu pahrdotawâ

Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.
Peedahwâ wisadas laukfaimneezibâ, dahrskopibâ un mahjfaimneezibâ wajadsigâs **apteeku prezes.**
Logu ruhtis wisados leelumos. **Ellas** un **wilnas krahsas, seepju sahli** un **klorkalki. — Parfimerijas un seepes.**
Gumijas prezes.

Naudu wareet dabut tuhlit **par labu ideju**

Globus,

Brüssel Boulevard Militaire 55. Uz sihmigas webstules jaleek 10 kap. marka, uz wajejas 4 kap. 8888

A. N.

Bogdanowa

tabakas fabrik. noliktewa

Jelgawâ, Katoku eelâ № 12, eewehli wislabakâs papirosu tschaulites (hülses) ts pascha auto-mech. fabrikas

„Sankt Gotthard",

starp tâm: koka kastitês par 250 gab., kâ ari **Berlines** 100 gab. ar labu mundstiki katrâ kastitê un „Barskija" a. glihtu walsts chrgli.

Smarschigo tabaka: **Halls** 1/4 ℔ 46 kap., 1/2 ℔ 23 kap. **Maikapara** spezialtabaka: **Gwesda** № 40, № 30 un № 10 nepahrspehjama labuma. Papirosi: **wisas wairak peepraslas sortes par lehtâm zenâm.**

NB. Atkalpahrdewejeem wislabakâ eepirkschanas weeta.

Tabaka III. sorte jau no 72 kap. mahzina un **zigarus no 7 r. 60 k. uz 1000 sahkot.**

Galdneeka palihgs

un

mahzeklis war peeteiktees Jelgawâ Akzises eelâ № 11.

Wairak puhraweetas labi eestrahdatas

kahpostu semes

isnomâ Jelgawâ, Schagares eelâ 14.

Mahzeklis

war peeteiktees **A. Gemuta un R. Grihsla drukatawâ** Jelgawâ, Katoku eelâ № 21.

Wagare

no Jurgeem 1912. g. teek meklets preeksch weenas Suhru malu muischas. Tikai tahdi war peeteiktees, kuri prot **wahzu walodu** un war usrahdit labakâs apleezibas.

Suhru muischas walde
par Wentspili.

---

150 rbl.

mehnesî un wairak war nopelnit (wihreets jeb seeweete) kâ blakus nodarboschanos, bez kapitala un ihpascha laika. Sihkakas sinas peesuhta par 7 kap. marku.

Adrese M. Каганъ Варшава, Крохмальная улица № 24—27. 2763

Drehbes kurpes.

Isturiga darba, no ihstas Pojarskas wilnas issuhta pehz pirmâs peeprasischanas. Par pahri **kungu** kurpem — 2 rbl.; **dahmu** — 1 r. 80 k. un **behrnu** — 1 r. 20 kap. Par sahtschanu un eepakoschanu jamaksâ 35 k. Sibirijâ — 55 kap. Issuhtot 3 jeb wairak pahrus uz reisi, suhtischanu usnemam uz sawa rehkina. Apstellejot luhdsam usdot kurpju mehru. Luhdsam adreset: Бѣлостокъ, фирмѣ „Бѣлостокскій Экспортъ", L. A.

W. C. Kiessling

pianofortu un harmoniumu magasina,

Rigâ,

I. Jekaba eelâ № 3, blakus birschai. Tele. 27—15.

Flügeli un pianinos no pasaules firmam:
Ibacha,
Schrödera,
Perzina,
Thürmera,
Kaima un zit.
Pianinos sahkot no 350 r.
Datu nomaksa ari bez eemaksas.

Stipras, tukschas

wihna muzas

pahrdod

Pauls Martinellis,

Jelgawâ, Akzises eelâ № 9.

„Latweeschu Awises"

ar **1912.** gadu, kâ sawâ **91.** gada gahjumâ, isnahks

3 reis nedelâ.

Strahdadamas ari jo projam **tristigâ** un **tautiskâ garâ**, **„Latw. Awises"** zentisees weizinat muhsu dsimtenê un latweeschu tautâ **tizibu, tikumibu** un **weseligu tautisku apsinu.** — **„Latweeschu Awises"** pasneegs katrâ nodalâ **kodoligus rakstus** un **droschas sinas.** Kaut gan Jelgawâ isnahkdamas, **„Latweeschu Awises"** peegreesis peederigu wehribu **Widsemes** un **zitu apwidu** latweeschu dsihwei, kâ it sewischki ari **Rigai,** kâ latweeschu dsihwes zentram. — Isnahkdamas **trihs reises** nedelâ — **otrdeenâs, zeturtdeenâs** un **sestdeenâs** — **„Latweeschu Awises"** zeen. lasitaji dabus **ahtras** un **jaunas,** kâ ari jo **plaschas sinas.** Awises maksa **paleek lihdschinejâ.**

Jelgawâ sanemot:	Ar peesuhtischanu:	Uz ahrsemem:
Par 1 gadu 2 r. 20 k.	Par 1 gadu 3 r. — k.	Par 1 gadu 5 r. — k.
„ 1/2 „ 1 „ 20 „	„ 1/2 „ 1 „ 60 „	„ 1/2 „ 2 „ 30 „
„ 1/4 „ — „ 60 „	„ 1/4 „ — „ 90 „	„ 1/4 „ 1 „ 50 „
„ 1 mehn. — „ 40 „	„ 1 mehn. — „ 50 „	„ 1 mehn. — „ 60 „

1912. gadam beidsotees, zeen. abonenti dabon kâ **besmaksas peelikumu „Jelgawas Kalendaru 1913. gadam"** lihdsi, ar daikliteraturas un sinisku pamahzoschu rakstu nodalam, kâ ari daschâm bildem.

Lai peesuhtischanâ nezeltos nekahda nokaweschanâs waj trauzejumi, tad zeen. lasitaji teek laipni luhgti, isdarit pastellejumus pehz eespehjas drihsi un jau laikâ.

Atbildigais redaktors
R. Purinsch (Purinu Klâws).

Nupat kâ isnahza
angliu rakstneezes **Marijas Korelli** stahsts

Baraba.

Stahsts no Kristus laikeem.
Tulkojis Ed. Rudsitis.
Isdots no „Latweeschu Awises" redakzijas.
Maksâ **60** kap. ar peesuhtischanu pa pastu **70** kap.

Jelgawas Laukfaimn. Beedribas Krahschanas-Aisdosch. Sabeedriba.

Jelgawâ, Katoku eelâ № 44, telefons 62.

Sabeedribas bilanze 31. oktobrî 1911. gadâ 4,842,500 rbl. 72 kap.

(Sabeedribas droschiba: Sabeedribas kasê atrodoschais droschibas kapitals 260,954 rbl. 61 kap. un 2074 beedru garantija).

Sabeedribas bilanze bija:

1910. g. 31. dez.	3,846,207 r.	74 k.
1909. „ „ „	3,012,856 „	54 „
1908. „ „ „	2,482,671 „	46 „
1907. „ „ „	1,946,968 „	24 „
1906. „ „ „	1,443,094 „	42 „
1905. „ „ „	999,767 „	74 „
1904. „ „ „	837,356 „	67 „
1903. „ „ „	645,640 „	01 „
1902. „ „ „	413,771 „	76 „
1901. „ „ „	230,608 „	68 „
1900. „ „ „	109,560 „	77 „

Sabeedribas kantors atwehrts darbdeenâs no p. 10—2.

Sabeedriba maksâ par **noguldijumeem** 3—6% un **nem** par **aisdewumeem** 5—8%.

Peeprasijumus pehz aisdewumeem isspreesch pirmdeenâs un zeturtdeenâs.

Noguldijumus war eesuhtit pa pastu waj zaur rentejam un walsts bankas nodalam uz Sabeedribas tekoscha rehkina Jelgawas renteja (№ 63659).

Noguldijumus un noguldijumu prozentes isnalsajot — tos uz wehleschanos art pa pastu issuhta.

Walde: agr. **J. Bissenieks,** agr. **J. Brasda** un **D. Kahndergs.**

Leel-Sesawas Krahschanas-Aisdoschanas Kase.

(Sihkkredita eestahde ar beedru neaprobeschotu galwoschanu.)
Dibinata 1882. gadâ.

Jelgawâ, Jelgawas Laukfaimneezibas Beedribas namâ, **Katoku eelâ № 44, telef. 62.**

Bilanze 31. oktobrî 1911. g. swahrstas ap 744,682 rbl. 21 kap.

Kase maksâ par noguldijumeem par gadu 6½%, skaitot no noguldischanas deenas. Noguldijumi atswabinati no wiseem krona nodokleem. **Par aisdewumeem nem 7—8½%.** Rakstu naudas nekahdas netop nemtas. Sabeedribas darischanas noteek katru deenu no pulksten 10—2 deenâ. **Walde.**

J. Rohloff,

Mitau,
Große Str. 33,
erhielt in großer Auswahl

Musikinstrumente

für Ball- un geistl. Orchester. Gleichfalls allerneuste

Gramophone

und Gramophon Platten. **Frische Darmsaiten** und staubfreies Kolophonium. — Das Magazin ist mit einer Instrumenten werkstatt verbunden. Klavierstimmer und Mechaniker stehen zur Verfügung.

№ 13. Kolonadu eelâ № 13.

Atliktu pretschu

ispahrdoschana:

Kungu apgehrbu drehbes	*Ahrsemes zefiri*
Dahmu kleischu drehbes	*Kristalini, satini*
Dahmu bluhsu drehbes	*Dahmu tuhki*
Dahmu kostimu drehbes	*Sihda drehbes.*

Daschadi atlikumi.

J. Cäsarewitsch,

tuhku, manufakturas, audeklu un welas pahrdotawa.

№ 13. Kolonadu eelâ № 13.

Gatawus

kungu mehtelus un uswalkus,

kâ ari wismodernakos **angliu** un **eekschsemes**

stoffus

uswalkeem un **mehteleem** predahwajam loti leelâ iswehlê un lehti

K. Berris un Ko.

Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 3.

---

4 selta medaljas. — **3 sudraba medaljas**

Goda diploms no Semkopibas Ministrijas.

Skaistuma seepes

Ideal 765

„Wenus" fabrikas, dod ar dai skaistu isskatu, ustura to weselu un nodsen wisadas ahdas kaites, tâ ka katrs, kas schis se pes leeto, ustura loti ilgi sawu jaunibas skaistumu.

No pakaldarinajumeem brihdina!

Pee pirkschanas luhdsu eewehrot № 765. Dabujams wisas labakâs tirgotawâs.

Seepju un parfimeriju fabrika **„Wenus"**
Markowicz un Plöhn Kuldigâ.

Skaistuma seepes

„Ideal-Avance"

weenigi ihstâs.

Wisas zitas sortes, kâ 765, atraidamas kâ newehrtigi pakaldarinajumi.

Eepehrkot raugatees uz to, ka uz katra gabala ir muhsu fabrikas nosaukums **„Avance"** un zitas sortes atraideet.

Dabujamas wisur.

Kosmet. laborat. „Avance" Rigâ.

Jelgawas Annas draudse

farihko treschajâ atwentê, 11. dezembrî 1911. g.

Jelgawas Latweeschu Beedribas sahlê (Katoku eelâ № 11)

basaru.

1) Pa basara laiku spehlês 19. Archangelogorodskas dragunu pulka orkestris. 2) Dseedâs Annas basnizas koris. 3) Laimes galdinsch 4) Amerikanu ustrupe un daschi ziti ussautrinajumi. Bufete ar kafiju, tehju, limonadi un augleem u. t. t. — Basara preekschmetus sahks isneegt pulksten 1 pusdeenâ. Eeeja basarâ bileschu ihpaschneekeem par brihwu. — Turpat tuhlin pehz beigta basara preekschmetu issneegschanas

Balle

ar konfetti kauju, Amora pastu un serpentinu.

Spehlês 19. Archangelogorodskas dragunu pulka orkestris.

Eeeja 1 rubli no personas.

Beigas pulksten 4 no rihta.

Peesihme: Neisnemtus basara preekschmetus usglabâs pee draudses mahzitaja lihdz 14. dezembrim, bet pehz tam tos peeskaitis pee basnizas dahwinajumeem.

Basara dahwinajumus nem laipni pretim un basara biletes pahrdod.

Jelgawâ: Annas draudses mahzitajs Leelajâ eelâ № 77., Fr. Weidemana material-weikalâ Leelajâ eelâ № 83., K. Reinschüfseka material-weikalâ Leelajâ eelâ № 66., Allunana grahmatu weikalâ Leelajâ eelâ № 21., Latweeschu Awises ekspedizijâ Skrihweru eelâ № 35., S. Treiwerta material-weikalâ Kolonadu eelâ № 1., G. Landsberga grahmatu weikalâ Katoku eelâ № 7., J. Neimana grahmatu weikalâ Katoku eelâ № 11., A. Stegmana material-weikalâ Katoku eelâ № 33., J. Droschprata material-weikalâ Katoku eelâ № 60., J. Wassiljewa dselschu un tehrauda pretschu weikalâ Katoku eelâ № 38., Latweeschu Laukf. Ekonom. Beedribas weikalâ Katoku eelâ № 46.

Uz laukeem: pee wiseem draudses wezakeem (pehrmindereem). Un isrihkojuma deenâ no pulksten 12 pusdeenâ sahkot Latw. Beedribas namâ pee kases.

Basara komiteja.

Печатать разрѣшается полиціею.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.